

Hyvinvointialuestrategia
84/00.01.02.00/2022

Aluehallitus 21.03.2022 § 16

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850
Päätösehdotus	va. Hyvinvointialuejohtaja: Aluehallitus käy evästyskeskustelun strategiaprosessista ja päättää käynnistää hyvinvointialuestrategian valmisteluprosessin liitteen mukaisesti.
Päätös	Hallitus evästi yksimielisesti, että aluehallituksen ja aluevaltuuston puheenjohtajistot jatkavat työryhmänä strategiaprosessin valmistelua ja, että aluehallitus pitää strategiaseminaarin ennen valtuuston strategiaseminaaria. Hyväksyttiin edellä mainitulla evästyksellä.
Selostus	Hyvinvointialuelain (611/2021) 41 § mukaisesti hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hallintosäännön I osan 2. luvun: - 10 § mukaan tulevaisuuslautakunnan tehtävänä on osallistua hyvinvointialuestrategian valmisteluun, - 15 § mukaan osallisuusvaliokunnan tehtävänä on seurata strategian valmistelua kansalaisdemokratian toimivuuden ja kansalaisten osallisuuden näkökulmasta, - 16-19 §§ mukaan vaikuttamistoimielinten tehtävänä on osaltaan vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun. Liitteenä on luonnos hyvinvointialuestrategian valmisteluprosessista. Prosessin aikana tavoitteena on kattavan yhteisen tilannekuvan luominen, henkilöstön ja päättäjien laaja osallistaminen prosessissa sekä sidosryhmien ja asukkaiden osallisuus.

Aluehallitus 28.04.2022 § 37

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850

Päätösehdotus	<p>va. Hyvinvointialuejohtaja:</p> <p>Aluehallitus merkitsee tiedoksi strategiaproessin etenemisen.</p>
Päätös	<p>Hyväksyttiin.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että aluehallitus merkitsi tiedoksi tulevaisuuslautakunnan 26.4.2022 § 6 käsittelemän tilannekuva-aineiston ja kävi läpi tulevaisuuslautakunnan tekemät nostot swot-analyysistä aluehallitukselle hyvinvointialuestrategian valmistelua varten.</p>
Selostus	<p>Hyvinvointialueen strategiaproessin valmistelua on jatkettu yhdessä puheenjohtajiston ja viranhaltijoiden kesken.</p> <p>Strategiavalmistelu jatkuu aluehallituksen seminaarissa 28.4., aluevaltuuston strategiaseminaarissa 17.-18.5. ja aluevaltuuston strategiapäivässä 15.6.2022. Strategiatyön muutostukena ja fasilitaattorina toimii Innotiimi-ICG. Tilannekuvaä käsitellään myös toimitelmissä.</p> <p>Tavoitteena on käsitellä ensimmäinen strategialuonnos aluehallituksessa juhannusviikolla, jonka jälkeen se lähetetään toimitelinten, henkilöstön ja sidosryhmien kommentoitavaksi. Käsitteily jatkuu kommenttikierroksen jälkeen elokuun loppupuolella. Tavoitteena on strategian hyväksyminen aluevaltuustossa syys-lokakuussa.</p>
<p>Aluehallitus 21.06.2022 § 76</p>	
Lisätiedot	<p>Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850</p>
Päätösehdotus	<p>va. Hyvinvointialuejohtaja Pirskanen Ilkka:</p> <p>Aluehallitus hyväksyy liitteenä olevan hyvinvointialuestrategialuonnoksen jatkovalmistelun pohjaksi.</p> <p>Aluehallitus päättää käynnistää strategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 15.8.2022 saakka. Lausuntoja pyydetään sidosryhmiltä ja hyvinvointialueen toimitelimitä. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.</p>
Päätös	<p>Va. hyvinvointialuejohtaja täydensi päätösesitystään siten, että strategiaan tavoitteisiin lisätään, että kaikessa päätöksenteossa huomioidaan päätösten vaikutukset lasten ja vammaisten asioihin.</p>

Hyväksyttiin täydennetty päätösesitys.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana kl 14.55.

Selostus

Valmistelu

Aluehallitus käynnisti hyvinvointialuestrategian valmisteluprosessin 21.3.2022. Strategiavalmistelu jatkui aluehallituksen seminaarissa 28.4.2022 ja aluevaltuuston strategiaseminaarissa 17.-18.5.2022.

Aluevaltuuston seminaarissa valmisteltiin strategian peruselementtejä. Valtuuston tuottaman materiaalin jatkotyöstäminen ennen seuraavaa valtuustoseminaaria tapahtui viidessä työryhmässä, joita ovat 1) Arvot, 2) Missio, 3) Visio, 4) Strategiset tavoitteet, 5) Palvelulupaus. Jokaisessa työryhmässä on aluevaltuutettu puheenjohtajana, jäsenenä aluevaltuutettuja ja henkilöstön edustaja sekä viranhaltija kokoonkutsujana.

Työryhmien edustajat esittelivät työryhmiensä työn tuotoksia lautakunnissa, vaikuttamistoimielimissä ja henkilöstöryhmässä 31.5-9.6.2022 välillä ja toimielimet antoivat evästyksiä valmisteluun. Tämän jälkeen työryhmät käsittelivät evästyksiä.

Henkilöstön edustajat osallistuivat strategiatyöryhmien työskentelyyn sekä valtuuston strategiaseminaareihin.

Siun soten henkilöstölle pidettiin 3.6.2022 henkilöstöinfo, jossa työryhmien edustajat esittelivät ensimmäisiä versioita strategian sisällöiksi ja henkilöstölle avattiin mahdollisuus kommentoida sisältöjä kyselyn kautta. Henkilöstökyselyyn saatiin yli 500 vastausta. Lisäksi 3.6 järjestettiin esihenkilöinfo, jossa jaettiin esimiehille tukimateriaalia strategiaprosessin työyhteisökäsittelyä varten.

Aluevaltuusto jatkoi työryhmien työn tulosten käsittelyä strategiaseminaarissa 15.6.2022. Aluevaltuusto käsitteli seminaarissa myös henkilöstökyselyn tuloksista tehtyä koostetta.

Liitteenä on aluevaltuuston strategiaseminaarin työskentelyn tuloksista koottu strategialuonnos.

Jatkokäsittely

Aluehallitus käsittelee strategialuonnoksen ja lähettää sen toimielinten, henkilöstön ja sidosryhmien kommentoitavaksi 15.8.2022 saakka.

Luonnoksen hyväksymisen jälkeen käynnistetään valmistelu strategiaan sisällytettävistä strategisista toimenpiteistä strategian toteuttamiseksi.

Strategian visuaalisen ulkoasun valmistelu käynnistetään, kun luonnos sisällöistä on hyväksytty.

Strategian käsittely jatkuu aluehallituksessa kommenttikierroksen jälkeen elokuun loppupuolella. Tavoitteena on strategian hyväksyminen aluevaltuustossa syys-lokakuussa.

Henkiöstön ja asukkaiden osallisuus valmistelussa

Henkilöstölle jaetaan koko prosessin ajan tietoa strategian etenemisestä, vaikuttamisen paikoista sekä omasta roolista strategiavalmistelussa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue tuottaa strategiaan liittyen videoita ja tiedotteita, järjestää henkilöstöinfoja ja kannustaa käsittelemään strategia-aihetta jokaisessa työyhteisössä esihenkilöiden johdolla.

Hyvinvointialueen strategian valmisteluun on nimetty erillinen työryhmä, jonka tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna henkilöstön ja hyvinvointialueen asukkaiden osallisuus- ja viestintäsuunnitelma. Suunnitelmia on käsitelty henkilöstön edustajien kanssa henkilöstöryhmässä 6.6.2022.

Henkilöstöjaosto käsitteli henkilöstön osallisuutta strategiaprosessissa kokouksessaan 16.6. Osallisuusvaliokunta käsittelee asukasosallisuutta strategiaprosessissa kokouksessaan 21.6.

Aluehallitus 29.09.2022 § 137

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi.

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus merkitsee tiedoksi saadut lausunnot sekä asukaskyselyn ja henkilöstökyselyn yhteenvedot ja lähettää ne tiedoksi aluevaltuustolle.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan hyvinvointialuestrategian.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa (yhtymävaltuusto 17.4.2018 § 6 ja yhtymävaltuusto 14.6.2022 § 26).

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Päätös

Käydyn keskustelun jälkeen hyvinvointialuejohtaja täydensi päätösehdotustaan niin, että hyvinvointialuestrategiaan lisätään 7. strateginen tavoite: "Toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksenteko lapsen edun mukaista."

Täydennetty päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen liittyi kokoukseen ennen tämän asian käsittelyn aloittamista ja poistui klo 11.01 asian käsittelyn aikana.

Selostus

Lainsäädäntö ja strategiakokonaisuus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 41 § mukaisesti hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtävälalla, palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset, hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet, omistaja- ja henkilöstöpolitiikka sekä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Lisäksi hyvinvointialueen tulee laatia toiminnan ja talouden suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 612/2021 § 11) ja siihen rinnasteinen pelastustoimen palvelutasopäätös (Laki pelastustoimen järjestämisestä, 6 §).

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 11 § mukaisesti palvelustrategiassa on huomioitava sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Pohjois-Karjalassa sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategia sisältyy hyvinvointialuestrategian kokonaisuuteen, jolloin hyvinvointialuetta ohjaavista keskeisistä asiakirjoista muodostuu selkeä strategista johtamista ohjaava kokonaisuus. Näin ollen nyt päätettävänä olevassa hyvinvointialuestrategia-asiakirjassa määritetään hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet sisältäen sosiaali- ja

terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet, joita täsmennetään sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelutuotantosuunnitelmassa sekä ensihoidon palvelutasopäätöksessä.

Hyvinvointialuestrategia koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

1. Arvot
2. Missio
3. Visio
4. Strategiset tavoitteet
5. Kriittiset menestystekijät
6. Palvelulupaus

Strategiakokonaisuuteen kuuluvat lisäksi:

7. Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutuotantosuunnitelma
8. Pelastustoimen palvelutasopäätös
9. Ensihoidon palvelutasopäätös.

Nyt aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle esitetään hyväksyttäväksi hyvinvointialuestrategia. Hyvinvointialuestrategia ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman uudistamista, pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten laatimista sekä hyvinvointialueen talousarvion ja toimintasuunnitelman valmistelua.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätökset tulevat aluevaltuuston käsittelyyn joulukuussa 2022.

Ympäristöterveydenhuollon järjestämistä ohjaa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma, joka sisältää myös suunnitelman eläinlääkäripalveluista ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta päättää hallintosäännön mukaan ympäristöterveydenhuollon jaosto.

Hyvinvointialuestrategia					
Arvot	Missio	Visio	Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Palvelulupaus
			Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutuotantosuunnitelma	Pelastustoimen palvelutasopäätös	Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma
			Ensihoidon palvelutasopäätös		

Kokonaisuus täydentyy myöhemmin vielä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 36 § tarkoittamalla Itä-Suomen yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksella, joka on hyväksyttävä ensimmäisen kerran viimeistään vuoden 2025 loppuun mennessä.

Hyvinvointialuestrategian visuaalinen ilme luodaan sen jälkeen, kun sisällöt on hyväksytty. Hyvinvointialuestrategiaa tullaan myöhemmin täydentämään tekstidokumentilla, jossa avataan hyvinvointialuestrategian kokonaisuuksia ja hyvinvointialueen johtamista.

Hyvinvointialuestrategian toimeenpanoa ohjaamaan voidaan laatia ohjelmia (esim. henkilöstöohjelma, digitalisaatio-ohjelma), joista päätetään hallintosäännön mukaisesti.

Tausta-aineisto

Hyvinvointialuestrategian taustalla on tulevaisuuslautakunnan laatima tilannekuva liitteineen ja swot-analyysi (26.4.2022 § 6 [Dynasty tietopalvelu : Siun sote \(pohjoiskarjala.net\)](#)). Aluehallitus on käsitellyt aineistoa seminaarissaan 28.4.2022.

Aluevaltuuston strategiaseminaarissa 17.-18.5.2022 pidettiin tilannekuvatori, jossa käsiteltiin tilannekuvat seuraavilta osa-alueilta:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Turvallisuus, varautuminen, pelastustoimen ja ensihoidon palvelujen järjestäminen
- Tulevaisuuslautakunnan tilannekuva (talous, resurssit, ennusteet)
- Henkilöstön saatavuus ja ennusteet sekä luottamuksen rakentaminen
- Palvelujen järjestäminen
- Viestintä

Aluevaltuuston strategiaseminaarissa kuultiin myös Sisäministeriön, Sosiaali- ja terveysministeriön ja Valtiovarainministeriön terveiset strategiatyöhön.

Valmistelu

Hyvinvointialuestrategiaa on valmisteltu laajalla yhteistyöllä ja yhteistoiminnassa. Valmistelua ja henkilöstön osallisuutta on kuvattu edellä aluehallituksen 21.6.2022 käsittelyn yhteydessä. Aluehallitus päätti tuolloin käynnistää strategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kesti 15.8.2022 saakka. Lausuntoja pyydettiin sidosryhmiltä ja hyvinvointialueen toimielimiltä. Asukkaille ja henkilöstölle avattiin kohdennetut kyselyt.

Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Kokonaisuudessaan lausuntopalaute oli varsin positiivista sekä strategian sisällön että valmisteluprosessin suhteen. Lyhyt ja ytimekäs esitystapa sai kiitosta, mutta toisaalta jatkoon kaivataan konkreettisia toimenpiteitä ja selkeät toimenpideohjelmat tai vastaavat. Lausunnoissa tuotiin esiin myös arvokasta palautetta, jonka perusteella asiakirjaa on muokattu. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan liitteistä. Tähän selostusosaan on koottu toistuvia nostoja ja tehtyjä muutoksia, mutta valitettavasti kaikkia lausuntopalauteita ei ollut mahdollista tähän kuvata.

Asukaskyselyyn vastasi 481 henkilöä. Vastaukset ja niiden koonti ovat liitteenä. Asukkaiden tärkeimpinä ja positiivisimpina pitämät osiot on huomioitu nyt esitettävässä hyvinvointialuestrategiassa.

Hyvinvointialueen toimielinten lausuntojen (7 kpl, liitteenä) perusteella esitetään palvelutuotantosuunnitelman ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen päätöksenteon kytkemistä selkeästi strategiakokonaisuuteen edempänä kuvatulla tavalla sekä niiden uudistamista. Arvojen kuvauksissa ja mission muotoilussa on huomioitu tehdyt esitykset. Vaikutusten arviointi on poistettu strategisista tavoitteista ja huomioidaan toimeenpanossa. Asiakirjaan on lisätty toteutumisen seuranta ja raportointi. Strategiaa on viety lähemmäs konkretiaa lisäämällä kriittiset menestystekijät.

Toimielimet evästivät lisäksi lausunnoissaan kattavasti strategisten toimenpiteiden valmistelua. Toimenpiteet ja niiden seurannan mittarit määritetään talousarvion yhteydessä. Hyvinvointialuestrategian toimeenpanoa ohjaamaan voidaan laatia lisäksi ohjelmia (esim. henkilöstöohjelma, digitalisaatio-ohjelma), joista päätetään hallintosäännön mukaisesti.

Lisäksi henkilöstöjaosto ja henkilöstöryhmä muistuttivat henkilöstökyselyn tulosten käsittelystä ja huomioimisesta strategian valmistelussa. Henkilöstöryhmä esitti lisäksi arvojen määrän kriittistä arviointia ja palvelulupauksen arviointia sen omaperäisyyden näkökulmasta. Näihin ei kuitenkaan tehty enää muutoksia. Henkilöstöryhmä nosti esille myös yhdenvertaisuusnäkökulman tavoitteisin kirjatus vaikutusten arvioinnin osalta. Palautteen perusteella tämä tavoite on poistettu ja huomioidaan toimeenpanossa.

Henkilöstökyselyssä kysyttiin näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteutukseen. Vastausmahdollisuus oli kaikilla liikkeenluovutuksen piirissä olevilla henkilöillä sekä tytäryhtiöiden henkilöstöllä. Henkilöstökyselyyn saatiin 1031 vastausta. Kyselyä kävi katsomassa yli 3000 henkilöä. Kooste vastauksista on liitteenä. Henkilöstökyselyn tuloksissa nousi selkeästi useita kriittisiä menestystekijöitä, joita esitetään nyt kirjattavaksi strategiaan kokonaan uutena osiona.

Sidosryhmiltä saatiin 20 lausuntoa (liitteenä). Useissa lausunnoissa toivottiin jatkovalmisteluun lisää konkretiaa ja tähän suuntaan on menty lisäämällä kriittiset menestystekijät, joissa on huomioitu myös sidosryhmien lausunnoissa esille tulleita asioita. Lisäksi lausunnoissa nousi esille lukuisia nostoja, joita pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan strategisten toimenpiteiden valmistelussa, palvelutuotantosuunnitelman uudistamisessa ja mahdollisissa strategian toimeenpanoa koskevissa ohjelmissa. Myös konserninäkökulman näkymistä ja sanoitusten näkökulman siirtämistä asiakasnäkökulmaan toivottiin.

Useissa lausunnoissa korostettiin, että ikääntyneet tulisi erityisesti huomioida strategiassa. Nyt tehdyssä esityksessä lähtökohtana on ollut

arvojen mukaisesti yhdenvertaisuus. Todettava on, että ikääntyneet ovat erittäin merkittävä asiakasryhmä hyvinvointialueelle.

Sidosryhmäpalautteen perusteella arvojen kuvauksia on muokattu yritys- ja ympäristövastuun huomioimiseksi. Palvelutuotantosuunnitelman (uudistamisen jälkeen palvelustrategia) uudistamisessa huomioitavaksi tulee monituottajuus ja erilaiset palvelujen tuotannon tavat. Palautteiden perusteella strategisia tavoitteita on muokattu niin, että ne muodostavat loogisen ja tasapainoisen kokonaisuuden. Lisäksi sanamuotoja on tarkistettu ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa painotettu selkeämmin. Yhteistyökumppaneihin lukeutuvat myös kunnat, vaikka sitä ei ole erikseen mainittu. Yhteistyörakenteet kuntien kanssa ovat valmistelussa ja niistä linjataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa.